

**SYSTÉM VÝKAZNICTVÍ
PREVENTIVNÍCH AKTIVIT
PRO ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ**

METODIKA A MANUÁL
ON-LINE SBĚRNÉHO SYSTÉMU

SYSTÉM VÝKAZNICTVÍ PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

METODIKA A MANUÁL
ON-LINE SBĚRNÉHO SYSTÉMU

Autor
Roman Gabrhelík

**SYSTÉM VÝKAZNICTVÍ PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ
METODIKA A MANUÁL ON-LINE SBĚRNÉHO SYSTÉMU**

Roman Gabrhelík

Vydala Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze
a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Apolinářská 4, Praha 2

Výstup projektu VYNSPI-2, č. projektu ESF OPVK č. CZ.1.07/1.1.00/53.0017
Projekt je podpořen z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

© Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie, 2015

Jazyková korektura: Lenka Tomsová
Koncept obálky: Hana Valíhrová
Typografie a sazba z písma Baskerville a John Sans: Marie Tvrďá

Všechna práva vyhrazena. Tato kniha ani její části nesmějí být žádným způsobem reprodukovány,
ukládány či rozšiřovány bez písemného souhlasu autora.

Obsah

Úvod	7
1 Současný stav evidence a výkaznictví preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních	8
2 Systém výkaznictví preventivních aktivit	11
2.1 Co je SV	11
2.2 Cíle SV	11
2.3 Kdo vyplňuje	12
2.4 Využití údajů z SV	13
2.5 Kdo spravuje SV	13
2.6 Bezpečnost vložených dat, úroveň zpracování dat a míra anonymity	14
2.7 Vývoj SV	14
3 Evidence preventivních aktivit	15
3.1 Vykazované tematické oblasti a jejich obsah	15
4 Manuál pro on-line systém výkaznictví preventivních aktivit	18
4.1 Příprava dokumentace	18
4.2 Technické požadavky	18
4.3 Spuštění	19
4.4 Registrace a přihlášení uživatele	20
4.5 Vertikální nabídková lišta	22
4.6 Náповěda	22
4.7 Založení nového výkazu	23
4.8 Vyplňování on-line formuláře	24
4.9 Rozpracované výkazy	26
4.10 Uzavřené výkazy	27
4.11 Tisk výkazu	28
4.12 Odhlášení uživatele	28
5 Přípomínky a hlášení chyb sběrného systému	29
6 Závěr	30
7 Zdroje	31

Úvod

Pracovníci Kliniky adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze spolu s regionálními partnery řešili v období září 2014 až červenec 2015 projekt s názvem Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni (ESF OPVK č. CZ.1.07/1.1.00/53.0017). Pro projekt s dlouhým a složitým názvem se vžil akronym **VYNSPI-2**. Jedná se o pokračování úspěšně řešeného projektu OP VK¹ (reg. č. CZ.1.07/1.3.00/08.0205), díky kterému vznikly koncepční návrhy systému školské prevence, které však nebyly v praxi vyzkoušeny.

Hlavní myšlenka projektu VYNSPI-2 spočívá v nabídce systémových řešení v oblasti prevence rizikového chování pro školy a školská zařízení na národní úrovni. Obecným cílem projektu je realizace pilotní fáze zjišťování i zvyšování znalostí, dovedností a kompetencí pracovníků v oblasti školské prevence, kteří mají přímý vliv na zlepšování školního klimatu, tj. skrze snižování výskyt všech typů rizikového chování ve školách a školských zařízeních v České republice. Pokud bychom se na cíle projektu VYNSPI-2 podívali blíže, dílčími cíli jsou: (1) vytvoření návrhu systémového ověřování úrovně preventivního vzdělání v oblasti prevence rizikového chování u pracovníků škol a školských zařízení a dalších preventivních pracovníků, včetně dalšího zvyšování znalostí a dovedností pracovníků ve školství; (2) nabídnutí metodické podpory a další rozvoj znalostní základny (posílení kompetencí) cílové skupiny v používání preventivních metod; (3) vytvoření a pilotní zavedení systémového nástroje evidence a výkaznictví v prevenci.

Předložený dokument představuje systém výkaznictví preventivních aktivit (dále také SV), který má umožnit a zásadním způsobem zjednodušit periodické zjišťování aktuálního stavu realizace preventivních aktivit (intervencí) ve školách a školských zařízeních v České republice.

1 <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/220/1592/Tvorba-systemu-modularniho-vzdelavani-v-oblasti-prevence-socialne-patologickych-jevu-pro-pedagogicke-a-poradenske-pracovniky-skol-a-skolskych-zarizeni-na-celostatni-urovni>

1 Současný stav evidence a výkaznictví preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních

Současný systém školské prevence rizikového chování na národní úrovni prochází postupnou transformací v osmi klíčových oblastech (Gabrhelík, 2015):

- 1 Teoretické.** Dochází k postupné harmonizaci klíčových pojmů, konceptů a způsobů práce v prevenci. Cílem je usnadnit proces učení (již existujícímu i novému), podpořit porozumění mezi doposud (tematicky i zaměřením) roztržštěnými profesními skupinami, které jsou v prevenci rizikového chování aktivní. K tomu slouží především základní teoretické monografie a výkladový slovník základních pojmů (Miovský et al., 2015a; Miovský et al., 2015b; Miovský, et al., 2010a; Miovský et al., 2012c).
- 2 Profesní.** Realizace kvalitní a efektivní prevence implicitně obsahuje klíčový požadavek, aby intervence s ověřenou účinností realizovali v potřebném rozsahu a kvalitě s cílovými skupinami odborníci s dostatečnou erudicí (Charvát et al., 2012b). Profesní oblast preventivních pracovníků zásadním způsobem ošetřuje čtyřúrovňový model vzdělávání a posuzování kvalifikace (Charvát et al., 2012a). Pro každou ze čtyř hierarchicky řazených úrovní odbornosti musí mít preventivní pracovník odpovídající znalosti, dovednosti a kompetence (více viz Miovský, 2015). Na pracovníky v každé z úrovní jsou kladeny rozdílné požadavky na vzdělání (nejen) v oblasti prevence rizikového chování, koordinační schopnosti, kvalifikaci, komunikativní, psychologickou a speciálně pedagogickou vybavenost aj.
- 3 Kurikulární.** V ČR je v praxi zaveden Minimální preventivní program (dále též MPP), který je definován Metodickým pokynem MŠMT ČR č.j.: 20006/2007-51. MPP je komplexním dlouhodobým kurikulem prevence rizikového chování, který povinně realizuje každá škola / školské zařízení v České republice, a je součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu (učebních osnov a učebních plánů) (Miovský et al., 2012a). Z hlediska použitelnosti v praxi a přínosu pro praxi je to dokument, který zásadním způsobem definuje strukturu, obsah a rozsah aktivit školské prevence rizikového chování (Miovský et al., 2012b).

- 4 Intervencí.** Mít k dispozici dostatečný objem preventivních intervencí pro všechny úrovně prevence, typy rizikového chování a cílové skupiny je z hlediska očekávaných preventivních dopadů ve společnosti klíčové. Preventivní intervence mohou být vytvářeny (např. Gabrhelík et al., 2015) nebo adaptovány ze zahraničí (např. Miovský et al., 2011). Z hlediska systematického rozvoje prevence je významná snaha shromažďovat, systematizovat a informovat o existenci různých typů intervencí, viz publikace Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi (Miovský, et al., 2015c).
- 5 Sledování kvality.** Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské prevence (Pavlas Martanová, 2012; Pavlas Martanová et al., 2012; Miovský, 2015) je standardizovaným odborným procesem posouzení a formálního uznání kvality preventivní intervence i poskytovatele hodnocené intervence. Mít certifikovanou intervenci / organizaci je nezbytnou podmínkou pro část dotačních řízení v ČR. Současně je pro školy certifikát vodítkem při rozhodování, kterou intervenci pro žáky školy objednat.
- 6 Sledování efektivity.** Vedle teoretických monografií (Miovský, et al., 2015d) či přehledových odborných článků (např. Miovský, et al., 2004) jsou v ČR realizovány inovativní a vědecky přínosné studie efektivity preventivních intervencí (např. Gabrhelík et al., 2012a, b; Miovský et al., 2015e).
- 7 Financování.** Celá oblast prevence se dlouhodobě potýká s nedostatečnými systémovými řešeními toku finančních prostředků v oblasti prevence, které jsou nezbytné pro podporu: (i) poskytovatelů preventivních intervencí (např. neziskových organizací), (ii) preventivních pracovníků (nejen ve školách); (iii) vědy a výzkumu (adaptace, vývoj a evaluace intervencí).
- 8 Legislativní.** Malá pružnost až liknavost v navrhování a přijímání zákonných a podzákonných opatření na úrovni environmentální prevence (např. nedostatečná ochrana dětí před expozicí tabákovému kouři, např. GYTS, 2011) či preventivních pracovníků (např. skutečné snížení objemu vyučovací povinnosti školního metodiky prevence (viz nařízení vlády č. 75/2005 Sb.).

Pro více informací odkazujeme na články publikované v časopise Adiktologie, zejm. články: Miovského (2015), Miovského a Gabrhelíka (2015) a Gabrhelíka (2015), které jsou dostupné na internetových stránkách časopisu (<http://casopis.adiktologie.cz/cs>).

V každé škole v ČR je školním metodikem prevence pro každý školní rok zpracováván minimální preventivní program (dále též MPP), více viz např. Miovský (2015). Nedílnou součástí MPP je jeho reflexe. Každoročně jsou MPP

a další nadstavbové preventivní aktivity realizované ve školách a školských zařízeních vyhodnocovány za sledované období jednoho školního roku. Hodnocení a souhrnná zpráva se stává součástí výroční zprávy školy.

Způsoby hodnocení a zpracování souhrnné zprávy (výkazu preventivních aktivit) mají na jednotlivých školách různou podobu. On-line systém výkaznictví preventivních aktivit byl vytvořen s cílem sjednotit způsob hodnocení a podobu výsledných zpráv v oblasti prevence rizikového chování v České republice.

2 Systém výkaznictví preventivních aktivit

Tento dokument má za cíl představit SV, který umožňuje kontinuální zjišťování aktuálního (výchozího) stavu realizace prevence ve školách a školských zařízeních v České republice.

2.1 Co je SV

On-line systém výkaznictví preventivních aktivit (dále také SV) vychází z koncepce MPP a je zaměřen na získání informací o preventivních aktivitách na školách tak, aby byl srozumitelný, časově únosný a jednotný pro všechny školy a školská zařízení v České republice. On-line SV může nabídnout školám a jejich pracovníkům, kteří se podílejí na realizaci a vykazování školní primární prevence rizikového chování, nástroj k (vlastní) reflexi a (auto)evaluaci realizovaných preventivních aktivit ve škole v uplynulém roce.

2.2 Cíle SV

Při tvorbě SV byly zohledňovány všechny oblasti uvedené v předchozí kapitole Současný stav evidence a výkaznictví preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních. Těmto oblastem odpovídají také cíle, kterých chceme za pomoci SV dosáhnout v následujícím střednědobém horizontu na úrovni (Gabrhelík, 2015):

- 1 **Teoretické** – zavedení jednotného systému evidence preventivních aktivit, který respektuje současnou a platnou terminologii.
- 2 **Profesní** – od SV očekáváme facilitaci procesu profesionalizace preventivních pracovníků ve školství. Díky dostupným informacím o ŠMP a jejich práci, úrovni a rozsahu poskytovaných intervencí bude možno lépe reagovat na potřeby celé oblasti školské prevence. SV také sleduje zapojení preventivních pracovníků z primárně jiných profesních oblastí (např. policisté, pracovníci neziskových organizací atd.).

- 3 **Kurikulární** – SV má poskytovat zpětnou vazbu o realizaci MPP následujícím stranám: (i) ŠMP a dalším pracovníkům školy, včetně vedení školy; (ii) všem dotčeným na horizontálních i vertikálních úrovních koordinace prevence (kteří se podílí na plánování, rozvoji a financování celé oblasti); (iii) autorům kurikula Minimálního preventivního programu. Jen tak bude možno MPP a navazující preventivní aktivity v dohledné době inovovat dostatečně rychle a v odpovídajícím rozsahu a kvalitě.
- 4 **Intervencí** – sledování typů a objemu poskytovaných intervencí umožní (i) zpětné hodnocení typů a rozsahu realizovaných intervencí (např. oblíbenost některých způsobů práce) a (ii) identifikaci typů rizikového chování, pro které není dostatek kvalitních intervencí.
- 5 **Sledování kvality** – údaje o počtu a kvalitě poskytovaných intervencí ve školách a školských zařízeních jsou nezbytné pro hodnocení úrovně realizace, pro plánování a další rozvoj prevence na národní úrovni.
- 6 **Sledování efektivity** – SV je ze své podstaty nástrojem umožňujícím evaluaci na národní úrovni. Při opakovaném sběru dat bude možno vytvářet časové řady a sledovat trendy.
- 7 **Financování** – zpětná vazba o rozsahu, úrovni a dopadech poskytovaných intervencí za sledované období umožní lépe alokovat odpovídající finanční prostředky do všech dotčených oblastí.
- 8 **Legislativní** – bude možno lépe sledovat objem poskytovaných intervencí a dalších preventivních aktivit, vztáhnout je k aktuálnímu stavu a hledat maximální možnou oporu v legislativních opatřeních.

Cílem autorů SV bylo současně vyvážit výpovědní hodnotu vyjádřenou objemem informací s co možná nejmenší administrativní zátěží pro školu, resp. osobu, která údaje shromažďuje, eviduje a vykazuje. SV je navržen tak, aby uživatelské prostředí mělo intuitivní ovládání. Z technického hlediska bylo naší snahou vytvořit on-line SV tak, aby nevyžadoval množství příruček potřebných k práci s SV.

On-line SV by měl být pro výkaznictví preventivních aktivit používán každoročně. SV má v následujících letech sloužit k opakované (auto)evaluaci preventivních aktivit na školské úrovni, ke zjišťování silných a slabých míst v oblasti školské prevence, k jednotnému posuzování preventivních aktivit na úrovni kraje i napříč různými typy školských zařízení.

2.3 Kdo vyplňuje

SV je nástrojem pro evidenci preventivních aktivit školy a určen primárně ŠMP nebo pracovníkům, kteří byli pověřeni koordinací prevence rizikového chování ve škole / školském zařízení.

SV je určen primárně k výkaznictví preventivních aktivit ve všech typech základních škol, učilišt, (víceletých) gymnázií a dalších zařízeních s dětmi ve věku 6–18 let. Lze jej použít i pro výkaznictví na předškolní úrovni.

2.4 Využití údajů z SV

Využití informací zadaných do SV může být v podstatě dvojí:

- K (auto)evaluaci míry a úrovně realizovaných preventivních aktivit v rámci školy.
- Díky jednotnému způsobu sledování ke srovnání (např. na úrovni (nad) regionální, napříč ročníky atd.) rozsahu a kvality poskytovaných preventivních intervencí.
- Konečnou verzi výkazu za daný školní rok lze považovat za výkaz a hodnotící zprávu o realizovaném MPP a navazujících preventivních aktivitách a lze jej přiložit ke klíčovým dokumentům školy (případně lze využít i při kontrolách České školní inspekce).
- Pro kontinuální rozvoj systémových opatření, především MPP, čtyřúrovňového modelu vzdělávání, standardů prevence, výkladového slovníku a učebnice prevence, příkladů dobré praxe aj. (viz kapitola Současný stav evidence a výkaznictví preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních).

2.5 Kdo spravuje SV

Vyjma toho, že SV vznikl v rámci projektu, jehož řešitelem byla Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze (dále také KAD), SV provozuje a spravuje KAD především z následujících dvou důvodů:

- Pracovníci KAD jsou autory většiny koncepčních dokumentů (viz kapitola Současný stav evidence a výkaznictví preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních) a jejich cílem je navržená systémová řešení dále rozvíjet.
- Aby SV sloužil svému účelu, je nezbytné, aby v SV vykazované informace byly pravdivé a co nejlépe odrážely skutečnost. S ohledem na citlivost údajů, které jsou za využití SV shromažďovány, považujeme za důležité, aby data spravoval někdo, kdo není v konfliktu zájmů. KAD jako akademická instituce je nezávislá a nepodílí se na přerozdělování finančních prostředků.

2.6 Bezpečnost vložených dat, úroveň zpracování dat a míra anonymity

SV bude v pilotní fázi vyplňovat 60 pracovníků škol a školských zařízení ve čtyřech krajích. Při práci s databází SV budeme respektovat zejména následující zásady:

- Kontaktní údaje školy – přestože se zadávají do SV – nebudou párovány s údaji uvedenými do SV.
- Veškeré údaje uvedené v SV budou zpracovány a prezentovány anonymně a nebude možno zjistit, které údaje patří ke které škole.
- Přístup k údajům bude mít pouze úzký okruh lidí z Kliniky adiktologie 1. LF UK v Praze, kteří spravují SV – údaje s identifikátory nebudou sděleny třetí straně.
- E-mailové adresy uživatelů budou sloužit výhradně k registraci do SV.

2.7 Vývoj SV

Autory obsahu a návrhu technického zpracování SV jsou Roman Gabrhelík, Lucie Jurystová a Lucie Myšková.

Autory technického řešení SV jsou Jan Pechan a Daniel Novák.

Za cenné připomínky k obsahu SV děkujeme Lence Skácelové a Michalovi Miovskému.

SV byl pilotován v období května a dubna 2015 ve školách a školských zařízeních v Jihomoravském, Olomouckém, Středočeském a Ústeckém kraji. Všem kolegům zapojeným do pilotního testování děkujeme za čas a ochotu s SV pracovat a za cenné připomínky, z nichž většina velmi pomohla k dalšímu vylepšení SV.

3 Evidence preventivních aktivit

3,1 Vykazované tematické oblasti a jejich obsah

Část 1: Školní metodik prevence

Úvodní část vykazovaných informací je věnována školnímu metodikovi prevence (ŠMP). Otázky jsou zaměřeny na zjišťování:

- kolik let ŠMP působí na této pozici,
- zda je ŠMP zároveň výchovným poradcem / výchovnou poradkyní,
- zda má ŠMP specializační studium, jakým způsobem je ŠMP finančně ohodnocován,
- typ poskytování konzultací žákům / kolegům,
- formu předávání informací o prevenci na škole pedagogickému sboru,
- s kým v rámci školy ŠMP spolupracuje v oblasti prevence,
- jaké jsou standardní činnosti ŠMP,
- zda má škola vytvořeny vlastní programy proti hlavním typům rizikového chování (včetně krizového plánu),
- zda je MPP vypracováván na základě vyhodnocení předchozího školního roku a
- zda při vypracovávání MPP spolupracuje více pedagogů,
- jak probíhá spolupráce s rodiči.

Část 2: Specifická prevence – preventivní témata obsažená v rámcovém vzdělávacím programu

V této části do tabulky uživatel vyplňuje, kolik vyučovacích hodin bylo ve sledovaném školním roce v jednotlivých třídách / ročnících věnováno tématům specifické prevence, která jsou však obsažena v rámcovém vzdělávacím programu.

Počty vyučovacích hodin jsou vykazovány pro následující typy rizikového chování:

- záškoláctví,
- šikana a extrémní projevy agrese, kyberšikany,
- rizikové sporty,
- rizikové chování v dopravě,

- rasismus a xenofobie,
- působení sekt,
- sexuální rizikové chování,
- v adiktologii (užívání návykových látek a závislostní chování),
- poruchy příjmu potravy,
- problémy spojené se syndromem CAN,
- prekriminální a kriminální chování.
- Základní vzorce bezpečného chování napříč typy rizikového chování.
- Právní vědomí napříč typy rizikového chování.

Sledovanými třídami / ročníky jsou žáci:

- 1. a 2. třídy ZŠ
- 3. a 4. třídy ZŠ
- 4. třídy ZŠ
- 5. a 6. třídy ZŠ (prim)
- 7. až 9. třídy ZŠ (sekund až kvart)
- 1. a 2. ročníku SŠ a učilišť
- 3. a 4. ročníku SŠ a učilišť

Část 3: Specifická prevence – preventivní programy

V této části je uživatel požádán o vyplnění jednotlivých programů specifické prevence. Pokud na škole běželo v jednom školním roce více různých programů, níže uvedené informace se vyplňují pro každý program zvlášť (tj. kolik škola realizovala programů, tolikrát bude vyplněna část 3).

Otázky jsou zaměřené na zjišťování:

- Zda byl na škole realizován program specifické prevence.
- Jaký je oficiální název preventivního programu.
- Na které úrovni byl preventivního programu realizován (všeobecná, selektivní, indikovaná).
- Zda je program akreditovaný / certifikovaný MŠMT.
- Kdo je koncový realizátor (lze vybrat z 12 oblastí).
- Jak byla realizace programu hrazena.
- Celkový počet všech žáků ve sledované primární skupině.
- Rozsah preventivní intervence (jednorázová, kontinuální).
- Forma programu (frontální, interaktivní).
- Počet vyučovacích hodin věnovaných programu pro jednotlivé třídy a na jaký typ rizikového chování byla intervence zaměřena.

Část 4: Nеспецифická prevence

V této části do tabulky uživatel vyplňuje, kolik vyučovacích hodin (jedna 45 minut) bylo ve sledovaném školním roce v jednotlivých třídách / ročnících věnováno aktivitám nespécifické prevence. Každý typ aktivity nespécifické prevence se uvádí ve zvláštní tabulce. Vykázat lze teoreticky neomezený počet aktivit.

Část 5: Kvalitativní hodnocení školního roku

V této části má uživatel možnost v libovolném rozsahu uvést doplňující informace a shrnout uplynulý školní rok:

- Co jste na škole řešili / výskyt případů v jednotlivých oblastech rizikového chování.
- Co se vám během roku dařilo v souvislosti s prevencí rizikového chování a proč.
- Co se vám nedaří podle stanovených cílů a proč. Co byste rádi zlepšili.

4 Manuál pro on-line systém výkaznictví preventivních aktivit

V této části představujeme on-line platformu systému výkaznictví preventivních aktivit (SV). Uvádíme zde základní informace o umístění a základních funkčních prvcích SV. Uživateli má sloužit k rychlé orientaci ve fázích seznamování se s SV, ale také jako referenční příručka v případě nejasností nebo při nedostatečné orientaci v rámci technického řešení v průběhu práce s on-line podobou SV.

SV je pracovním prostředím, které poskytuje technickou infrastrukturu potřebnou pro zpracování relevantních informací o realizovaných preventivních aktivitách ve sledovaném školním roce.

Jednotlivé oddíly této kapitoly jsou řazeny chronologicky tak, aby zrcadlily jednotlivé kroky při práci s SV.

4.1 Příprava dokumentace

Pro zadávání údajů do SV doporučujeme mít k dispozici poklady o preventivních aktivitách školy. Zásadní budou informace o preventivních aktivitách (např. zaměření na typ rizikového chování, způsoby zajištění), cílové skupině (např. počty žáků v jednotlivých ročnících, které aktivitou prošly), aktivity realizované na úrovni nespécifické prevence atd.

Doporučujeme také se zaregistrovat, seznámit se s obsahem a typy otázek a zjistit, které údaje jsou požadovány. Zajistit odpovídající podklady a poté se k SV vrátit a vyplnit jej.

4.2 Technické požadavky

Pro práci s SV je nezbytné mít k dispozici počítač s připojením na internet (SV není možno vyplňovat off-line a pak jej odeslat).

Počítač.

4.3 Spuštění

SV je umístěn na internetu pod následujícím odkazem:

<http://www.preventivni-aktivity.cz>

Z internetových prohlížečů doporučujeme použít Google Chrome nebo Firefox; nejméně vhodný je prohlížeč Internet Explorer.

Odkaz přepište do příkazového řádku internetového prohlížeče (nikoliv do vyhledávače, např. Google).

Obrázek 1 | Příkazový řádek prohlížeče - příklad

SV umožňuje přihlášení na základě registrace. Díky tomu je umožněn opakovaný návrat k rozpracovanému výkazu.

Obrázek 2 | Úvodní obrazovka SV s možností vytvořit nový účet nebo se přihlásit po proběhlé registraci

Uživatel se musí zaregistrovat. Pod zvolenými údaji se bude následně hlásit do SV prostředí při opakovaných vstupech.

Po volbě tlačítka **Přihlásit se / Nový účet** se objeví obrazovka **Přihlášení**. Při prvním vstupu je třeba registrovat nového uživatele zmáčknutím zeleného tlačítka **Nový účet**.

Pro opakovaný vstup (po zaregistrování) se lze modrým tlačítkem přihlásit vyplněním e-mailu a hesla vytvořeného při registraci.

Žluté tlačítko lze zvolit pro získání zapomenutého hesla.

The screenshot shows a login form with the title "Přihlášení". It contains two input fields: "E-mail" and "Heslo". Below these fields is a dark button labeled "Přihlásit se". At the bottom of the form, there are two buttons: "Zapomenuté heslo" (highlighted in yellow) and "Nový účet" (highlighted in green).

Obrázek 3 | Prostředí po přihlášení

4.4 Registrace a přihlášení uživatele

Registrace se provede zvolením zeleného tlačítka **Nový účet**.

Pro registraci nejsou třeba neobvyklé informace, vyjma **IČ** (identifikačního čísla) školy. Po uvedení všech požadovaných údajů, včetně IČ školy (napsáním na numerické klávesnici), je třeba zvolit zelené tlačítko **Vytvořit účet**.

The screenshot shows a registration form titled "Vytvořit nový účet:". It contains five input fields: "E-mail", "Jméno a příjmení", "Heslo", "Heslo znovu", and "IČ školy" (with a numeric keypad icon). Below these fields is a dark button labeled "Vytvořit účet" (highlighted in green).

Obrázek 4 | Prostředí pro provedení registrace

Po odeslání registračních údajů se objeví další obrazovka s informací: ***Nový profil byl vytvořen.***

Uvedením IČ školy se z databáze načtou další údaje o škole:
Údaje jsou dvojí, uživatele a organizace.

Osobní údaje

- *Jméno:*
- *E-mail:*

Údaje o škole

- *Název organizace:*
- *Ředitel/ka (statutární zástupce):*
- *Adresa:*
- *Místo:*
- *PSČ:*
- *Kraj:*
- *Žřizovatel:*

Údaje ve vytvořeném profilu nelze měnit. Bílým tlačítkem ***Změnit údaje*** se objeví možnost změny výhradně IČ. Po zadání nového IČ se automaticky změní také všechny údaje o škole.

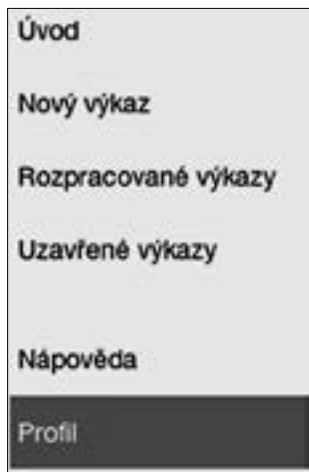
Pro opakované přihlášení je třeba vyplnit e-mail a heslo zadané při registraci. Pokud je heslo neznámé, lze si jej po zadání e-mailového kontaktu vyžádat a heslo bude zasláno na zadaný e-mailový účet.

The screenshot shows a web form titled "Přihlášení" (Login). It contains the following elements from top to bottom: a text input field for "E-mail", a text input field for "Heslo" (password), a dark button labeled "Přihlásit se" (Login), a dark button labeled "Nový účet" (New account), a text label "Poslat zapomenuté heslo - zadejte e-mail" (Send forgotten password - enter e-mail), another text input field for "E-mail", and a dark button labeled "Zaslat heslo" (Send password).

Obrázek 5 | Nabídka přihlášení a zapomenuté heslo

4.5 Vertikální nabídková lišta

V levé části obrazovky je vertikální lišta s nabídkou, viz obrázek. V následujících podkapitolách se budeme krátce věnovat jednotlivým možnostem.

Obrázek 6 | Vertikální nabídková lišta v levé části obrazovky

4.6 Náповěda

V nápovědě jsou uvedeny následující informace:

Vyplňování výkazů

Jednomu školnímu roku vždy přísluší jeden výkaz. Rozpracované výkazy lze upravovat skrze položku v menu Rozpracované výkazy. Po uzavření lze zobrazit náhled výkazu nebo ho stáhnout, ale takový výkaz již nelze upravovat.

Ukládání

Výkaz je automaticky uložen pokaždé, když přejdete do další části výkazu. Výkaz lze také kdykoli uložit pomocí zeleného tlačítka Uložit v pravém horním rohu dotazníku. Po uložení dotazníku můžete stránku opustit a vrátit se k rozpracovanému dotazníku pomocí nabídky Rozpracované výkazy.

Zadávání číselných hodnot

Číselné hodnoty lze zadávat pomocí klávesnice, případně pomocí šipek ve vstupním poli.

Výběr více možností

U roletkového menu je možné vybrat vždy jen jednu možnost. U skupiny zaškrtnutých políček lze možností vybrat víc.

Skrytá nápověda

Některé výrazy (označené tečkovaným podtržením) mají skrytou nápovědu. Tu lze vyvolat přejetím myši nad podtržený výraz a setrváním myši nad tímto výrazem.

Tisk / uložení do PDF

Uzavřený výkaz je možné vytisknout pomocí tlačítka Tisk. Otevře se náhled vyplněného výkazu a vyskakovací okno s tiskovými možnostmi. V některých prohlížečích je nutné vyskakovací okno povolit, aby bylo zobrazeno. V tiskových možnostech lze zvolit, zda dokument chcete odeslat do tiskárny či uložit jako soubor PDF.

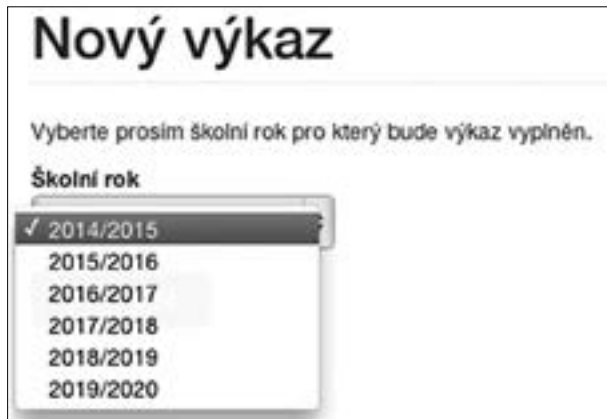
Seznam použitých zkratek

<i>DD</i>	<i>dětský domov</i>
<i>DDŠ</i>	<i>dětský domov se školou</i>
<i>DÚ</i>	<i>diagnostický ústav</i>
<i>MPP</i>	<i>minimální preventivní program (základní strategie prevence sociálně patologických jevů školy nebo školského zařízení)</i>
<i>MNO</i>	<i>nestátní nezisková organizace</i>
<i>PPP</i>	<i>pedagogicko-psychologická poradna</i>
<i>SPC</i>	<i>speciálně pedagogické centrum</i>
<i>Spec. ped.</i>	<i>speciální pedagog</i>
<i>SVP</i>	<i>středisko výchovné péče</i>
<i>syndrom CAN</i>	<i>syndrom týraného, zneužívaného a zanedbaného dítěte - Child Abuse and Neglect</i>
<i>ŠMP</i>	<i>školní metodik prevence</i>
<i>ŠP</i>	<i>školní psycholog</i>
<i>VP</i>	<i>výchovný poradce</i>
<i>VÚ</i>	<i>výchovný ústav</i>

4.7 Založení nového výkazu

Práci na novém výkazu zahájíme zvolením tlačítka ve vertikální nabídkové liště v levé části obrazovky.

Objeví se nová obrazovka s výzvou o založení výkazu pro daný školní rok. Z rolovací nabídkové lišty lze vybrat odpovídající údaj.

Nový výkaz

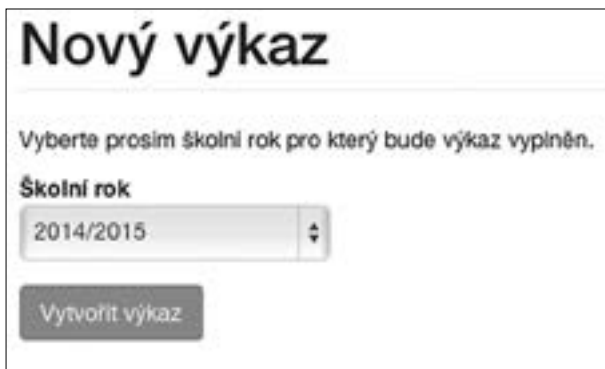
Vyberte prosím školní rok pro který bude výkaz vyplněn.

Školní rok

- ✓ 2014/2015
- 2015/2016
- 2016/2017
- 2017/2018
- 2018/2019
- 2019/2020

Obrázek 7 | Nabídka založení nového výkazu - volba školního roku

Po volbě odpovídajícího školního roku lze zeleným tlačítkem **Vytvořit výkaz** postoupit dále.

Nový výkaz

Vyberte prosím školní rok pro který bude výkaz vyplněn.

Školní rok

2014/2015

Vytvořit výkaz

Obrázek 8 | Nabídka založení nového výkazu

4.8 Vyplňování on-line formuláře

V předchozím oddíle, který je nazván Náповěda, uvádíme základní informace, jak odpovídat z technického hlediska. Z hlediska významového jsou jednotlivé položky koncipovány tak, aby byly jednoduše formulovány a odpovědi na ně jednoznačné. To nicméně neznamená, že vyplňování výkazu bude jednoduché – bude třeba mít k dispozici podklady o preventivních aktivitách školy za sledované období.

Výkaz má několik částí. Po vyplnění části lze zvolit tlačítko **Další** na konci stránky vpravo dole. Od části 2 se lze také vracet na předchozí části výkazu.

Obrázek 9 | Tlačítko Další

Obrázek 10 | Tlačítko Zpět

V části 3: Specifická prevence – preventivní programy – je oranžové tlačítko **Přidat další preventivní aktivitu realizovanou na škole**. Tímto tlačítkem se na nové obrazovce otevře nová část formuláře, do které je možno vyplnit další aktivitu. Předchozí aktivita je automaticky uložena. Aktivit lze přidat teoreticky neomezený počet.

Obrázek 11 | Volba přidat další preventivní aktivitu

V části 4: Nespecifická prevence – upozorňujeme pouze na nutnost vyplnit **Zaměření aktivity** či typ aktivity, která spadá do kategorie nespecifické prevence. Až po vyplnění zaměření lze navolit časovou dotaci pro dané ročníky.

1) Vyplňte obsah/zaměření aktivity nespecifické prevence nespecifické prevence, poté uveďte kolik vyučovacích hodin relevantní.)

Zaměření 1. aktivity

Děti před- školního věku	Žáci 1. třídy ZŠ	Žáci 2. třídy ZŠ	Žáci 3. třídy ZŠ	Žáci 4. třídy ZŠ
<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>

Obrázek 12 | Volby aktivit ve výkazu nespecifické prevence

Lze předpokládat, že aktivit, které spadají do kategorie nespecifické prevence, bude víc. Pro přidání další aktivity slouží žluté tlačítko **Přidat další**.

Obrázek 13 | Volby aktivit ve výkazu nespecifické prevence

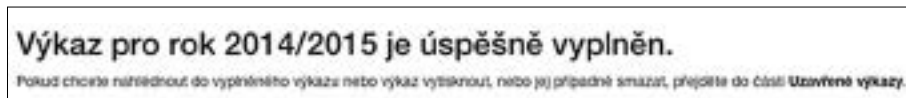
Po vyplnění poslední části formuláře Část 5: Kvalitativní hodnocení školního roku – formulář lze zeleným tlačítkem **Uložit a dokončit výkaz** uzavřít a odeslat ke zpracování.

UPOZORNĚNÍ! Po zmáčknutí **Uložit a dokončit výkaz** bude výkaz uzavřen a již nebude možné se k vyplňování výkazu vrátit. Pokud nemáte výkaz hotov a chcete se k němu vrátit, zvolte jen zelené tlačítko **Uložit** v pravé horní části výkazu.

Obrázek 14 | Tlačítko pro uložení a ukončení výkazu

Po uložení a dokončení výkazu ke zpracování budete informováni o úspěšném vytvoření výkazu pro daný školní rok, viz obrázek.

Obrázek 15 | Potvrzení o úspěšném odeslání výkazu

Po kliknutí na nabídku **Uzavřené výkazy** ve vertikální nabídkové liště vlevo budou zobrazeny uzavřené výkazy.

4.9 Rozpracované výkazy

V případě opuštění rozpracovaného výkazu se lze k výkazu opětovně vracet (dokud nebyl výkaz uložen a odeslán ke zpracování). Volbou zeleného tlačítka **Pokračovat** lze otevřít rozpracovaný výkaz. Volbou červeného tlačítka **Smazat** bude výkaz smazán.

Obrázek 16 | Prostředí v části Rozpracované výkazy

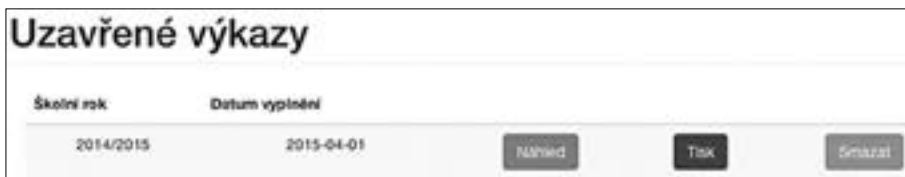
Smazání výkazu neproběhne okamžitě, ale až po potvrzení tohoto kroku, viz obrázek. Poté bude výkaz nenávratně smazán.

Obrázek 17 | Potvrzení smazání v části Rozpracované výkazy

4.10 Uzavřené výkazy

V této části lze spravovat již dokončené výkazy. Zelené tlačítko **Náhled** slouží k vizualizaci vykazovaných informací – je v podstatě tiskovým náhledem; nelze jej však dále editovat. Modré tlačítko **Tisk** slouží k vygenerování dokumentu ve formátu *.pdf. Červeným tlačítkem **Smazat** lze celý formulář vymazat.

Obrázek 18 | Správa v části Uzavřené výkazy

Podobně jako jsme uvedli v předchozí části, smazání výkazu neproběhne okamžitě, ale až po potvrzení tohoto kroku, viz obrázek. Poté bude výkaz nenávratně smazán.

Obrázek 19 | Mazání nepotřebného výkazu v části Uzavřené výkazy

4.11 Tisk výkazu

Výkaz je v elektronické podobě bezpečně uložen v databázi. Pro vlastní potřeby a potřeby školy (archivace) je možno formulář vytisknout.

4.12 Odhlášení uživatele

Odhlásit se lze vpravo nahoře tlačítkem *Odhlásit se*.

Obrázek 20 | Možnost odhlášení se ze SV

5 Připomínky a hlášení chyb sběrného systému

Uživatelé SV mají – vedle standardního zpětnovazebního on-line dotazníku – možnost požádat o technickou podporu.

Dotazy k funkčnosti SV a hlášení chyb lze zasílat e-mailem na adresu:
info@adiktologie.cz

6 Závěr

Cílem on-line platformy systému výkaznictví preventivních aktivit je podpořit činnost školních metodiků prevence při vykazování a plánování preventivních aktivit ve škole / školském zařízení. Pevně věříme, že SV svůj účel splní a stane se standardně používaným nástrojem v oblasti školské prevence rizikového chování v České republice.

7 Zdroje

- Gabrhelík, R. (2015). Systém výkaznictví aktivit školské prevence. *Adiktologie*, (15)3, v tisku.
- Gabrhelík, R., Skácelová, L., Miovský, M., van der Kreeft, P. (2015). *neuroPreven- ce: Metodika pro učitele – Prevence užívání návykových látek*. Praha: Klinika adiktologie, 1. LF UK v Praze.
- Gabrhelík, R., Duncan, A., Miovský, M., Furr-Holden, C. D. M., Štátná, L., Jury- stová, L. (2012a). „Unplugged“: A school-based randomized control trial to prevent and reduce adolescent substance use in the Czech Republic. *Drug and Alcohol Dependence*, 124(1–2), 79–87. doi: 10.1016/j.drugalcdep.2011.12.010. IF=3.365.
- Gabrhelík, R., Duncan, A., Lee, M.H., Štátná, L., Furr-Holden, C. D. M., Mi- ovský, M. (2012b). Sex Specific Trajectories in Cigarette Smoking Behaviors among Students Participating in the Unplugged School-based Randomized Control Trial for Substance Use Prevention. *Addictive Behaviors*, 37(10), 1145–1150. doi: 10.1016/j.addbeh.2012.05.023. IF=2.133.
- Charvát, M., Jurystová, L. & Miovský, M., (2012a). Čtyřúrovňový model kvalifikač- ních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- Charvát, M., Jurystová, L., Miovský, M. (2012b). Four-level model of qualifications for the practitioners of the primary prevention of risk behaviour in the school system (Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství). *Adiktologie*, (12)3, 190–211.
- Kolář, P. (2011). Národní kvalifikační rámec vzdělávání (Q-RAM). Nepublikova- ná prezentace. Dostupný 4. 6. 2012 na: <http://www.radavs.cz/prilohy/15p8Q-RAM-Kolar.ppt>
- Miovský, M., Kubů, P. & Miovská, L. (2004). Evaluace programů primární pre- vence užívání návykových látek ČR: základní východiska a aplikační možnosti. *Adiktologie*, (4)3, 288–305.
- Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P. (Eds.) (2010). *Primární pre- vence rizikového chování ve školství*. Praha: Centrum adiktologie PK 1. LF UK, Sdružení SCAN a Togga.
- Miovský, M., Štátná, L., Gabrhelík, R., Jurystová, L. (2011). Evaluation of the Drug Prevention Interventions in the Czech Republic. *Adiktologie*, 11(4), 236–247.
- Miovský, M., Skácelová, L., Čablová, L., Veselá, M. & Zapletalová, J. (2012a). Do- poručená struktura a rozsah Minimálního preventivního programu školské pre- vence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

- Miovský, M., Skácelová, L., Čablová, L., Veselá, M. & Zapletalová, J. (2012b). School-based prevention of risk behaviour: proposed structure, scope, and content of the Basic Preventive Programme (Návrh struktury, rozsahu a obsahu Minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy). *Adiktologie*, (12)3, 212–231.
- Miovský, M. et al. (2012c). Výkladový slovník základních pojmů prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- Miovský, M. et al. (2015a). Prevence rizikového chování ve školství. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Univerzita Karlova v Praze.
- Miovský, M. et al. (2015b). Výkladový slovník základních pojmů prevence rizikového chování. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Univerzita Karlova v Praze.
- Miovský, M. et al. (2015c). Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Univerzita Karlova v Praze.
- Miovský, M. et al. (2015d). Kvalita a efektivita v prevenci rizikového chování dětí a dospívajících. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Univerzita Karlova v Praze.
- Miovský, M., Voňková, H., Gabrhelík, R., Šťastná, L. (2015e). Universality Properties of School-Based Preventive Intervention Targeted at Cannabis Use. *Prevention Science* 16, 189–199.
- Miovský, M., Gabrhelík, R. (2015). Struktura návrhu implementačního plánu národního systému školské prevence rizikového chování v České republice pro období 2015-2025: harmonizace přístupu resortu zdravotnictví a školství. *Adiktologie* 15(1).
- Miovský, M. (2015). Vývoj národního systému školské prevence rizikového chování v České republice: reflexe výsledků 15letého procesu tvorby. *Adiktologie* 15(1).
- Miovský, M. & Gabrhelík, R. (2015). Implementační plán meziřesortního Systému prevence rizikového chování dětí a mládeže v České republice pro období 2015–2025. Vstup projektu VYNSPI-2. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN. Dokument ke stažení na www.adiktologie.cz v sekci Zprávy a v sekci Obor adiktologie/prevence.
- Pavlas Martanová, V. (2012). Development of the Standards and the certification process in primary prevention – an evaluation study (Vývoj Standardů a procesu certifikace v primární prevenci – evaluační studie). *Adiktologie*, (12)3, 174–188.
- Pavlas Martanová, V. et al. (2012). Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. *Klinika adiktologie* 1. LF UK a VFN v Praze. Projekt CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK.